

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd om situationen i folkeskolen for børn med handicap i forhold til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve og efterfølgende en ungdomsuddannelse.
Titel	Samrådsspørgsmål AV.
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg.
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg.
Taletid	Ca. 5 minutter.
Tid og sted	Tirsdag den 20. april 2010, kl. 14-16. Christiansborg. Mødesal 1-133.

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har efter ønske fra Pernille Frahm (SF) stillet mig spørgsmål AV, der danner baggrund for dette samråd.

Spørgsmål AV:

”Ministeren bedes redegøre for situationen i folkeskolen for børn med handicap i forhold til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve og efterfølgende en ungdomsuddannelse. Ministeren bedes herunder redegøre for:

- *Hvilke tiltag ministeren planlægger for at sikre, at unge med handicap får de hjælpemidler, der gør dem i stand til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve.*
- *Hvilke tiltag ministeren planlægger for at sikre, at unge med handicap får mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.”*
- Min besvarelse af spørgsmålet tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets undersøgelse om ”Uddannelsesresultater og –mønstre for børn og unge med handicap”, som blev offentliggjort i november 2009.
- Udvalget har i forbindelse med besvarelsen af udvalgets spørgsmål nr. 265 af 29. marts 2010 fået oversendt et eksemplar af undersøgelsen.
- Det er den første repræsentative undersøgelse af uddannelsesresultater og -mønstre for børn og unge med handicap af ikke-kognitiv karakter.
- Den viser et historisk billede på området og herunder de mange tiltag, som både V/K-regeringen og den daværende S/R-regering har taget.
- Det fremgår af undersøgelsen, at der er betydelige forskelle på, hvordan børn og unge med handicap og børn og unge uden handicap klarer sig.
- Undersøgelsen viser, at:
 - Færre unge med handicap afslutter folkeskolen i 9. klasse: 81 procent mod 94 procent af eleverne uden handicap.
 - Færre unge med handicap aflægger folkeskolens afgangsprøve helt eller delvist: 64 procent mod 91 procent af eleverne uden handicap.
 - Standpunktet for børn og unge med handicap ligger 0,5 point under gennemsnittet for børn og unge uden handicap (13-skalaen).

- Færre børn og unge med handicap begynder på en ungdomsuddannelse: 44 procent mod 75 procent af de unge uden handicap. Det er en markant og utilfredsstillende forskel.
- Indsatsen – i form af specialundervisning, hjælpemidler, vejledning med videre – er ikke i stand til fuldt ud at kompensere for de unges handicap.
- Undersøgelsens resultater er naturligvis ikke tilfredsstillende.
- Undersøgelsen peger på følgende elementer med henblik på at fremme et godt uddannelsesforløb for børn og unge med handicap:
 - Positive forventninger og krav herunder obligatoriske prøver og test samt opmuntring til børn og unge med handicap.
 - Handicapspecifik vejledning, herunder personlig vejledning og vejledning i brug af hjælpemidler.
 - Hjælpemidler kan ikke stå alene, men skal suppleres med specialundervisning og handicapspecifik viden.
 - Tidlig indsats i grundskolen med henblik på at give eleverne forudsætninger for at gå til afgangsprøve.
 - Mange sociale aktiviteter i fritiden.
- Det er nu et par år siden, at de elever, som indgik i undersøgelsen, forlod folkeskolen.
- I den mellemliggende periode har regeringen taget en række initiativer, som vi forventer vil påvirke uddannelsesmønstrene i positiv retning for børn og unge med handicap.
- Det er en væsentlig forudsætning for at gå i gang med en ungdomsuddannelse, at de unge har aflagt en eller flere af folkeskolens afgangsprøver. Derfor er det også fornuftigt, at folkeskolens afgangsprøver blev gjort obligatoriske i 2007, således at alle i udgangspunktet skal op til en afgangsprøve eller have en anden form for evalueringer, der viser, hvad de kan.
- På mit møde den 7. april 2010 med handicaporganisationerne, som jeg nævnte i indledningen, var der bred opbakning fra alle til gennemførelsen af de obligatoriske afgangsprøver.
- Elever med handicap skal også deltage i de nationale test i folkeskolen. Elever, som har brug for særlig støtte i forbindelse med gennemførelse af testen, kan få det tilbudt.

- God og tidlig vejledning til de unge af handicapkyndige vejledere, både om hjælpemidler og uddannelse, er ifølge undersøgelsen en vigtig forudsætning for at flere unge med handicap gennemfører en ungdomsuddannelse.
- Der er derfor gennemført ændringer af vejledningsloven, der har til formål at identificere elever med særlige behov for vejledning og give en mere målrettet vejledning.
- Derudover kommer det lovforslag om ændring af vejledningsloven, som jeg fremsatte den 26. marts i år.
- Lovforslaget medfører blandt andet også en omprioritering og afbureaukratisering af vejledningsindsatsen. Bortfald af krav om vejledning fra 6. klasse muliggør en frigørelse af en del af de ressourcer, kommunerne hidtil har anvendt til en særskilt vejledningsindsats allerede fra dette klassetrin. Samtidig etableres der med lovforslaget et nationalt tilbud om personlig vejledning via digitale medier (e-vejledning) med en bred vifte af virtuelle kommunikations- og vejledningsværktøjer.
- Disse initiativer er begge med til at øge indsatsen for de unge, der har det største behov for vejledning.
- Endelig justeres den nuværende mentorordning, så den bliver udstrakt til at gælde i overgangen til alle ungdomsuddannelser og desuden omfatte elever både i 9. og 10. klasse.
- Dertil kommer også nye initiativer på læseområdet i grundskolen, skoleudviklingsprogrammer og videre udvikling af it til elever med særlige behov.
- På gymnasieområdet er der netop bevilliget penge til at iværksætte yderligere fire forsøg i august 2010 for elever med Aspergers syndrom. De første forsøg blev iværksat i 2007, og eleverne fra denne årgang bliver studenter til sommer.
- Samlet set mange initiativer, som jeg er overbevist om, vil få en positiv indflydelse på de fremtidige uddannelsesresultater for børn og unge med handicap. Effekten af dem har vi ikke set endnu.
- Det er også vigtigt at understrege, at undersøgelsen viser, at der hos de enkelte kommuner og uddannelsesinstitutioner ligger en særdeles vigtig opgave med hensyn til at sørge for, at uddannelsesmulighederne for børn og unge med handicap bliver fremmet blandt andet ved at møde de unge med positive forventninger.

- Udvalget har spurgt til, hvilke tiltag jeg planlægger for at sikre, at unge med handicap får de hjælpemidler, der gør dem i stand til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve.
- I forhold til selve afgangsprøven tilbydes eleverne en særlig tilrettelæggelse af afgangsprøven, når dette er nødvendigt for at ligestille dem med elever uden handicap i prøvesituationen.
- For så vidt angår arbejdet med at sikre de unge de fornødne hjælpemidler undervejs i uddannelsesforløbet har kommunerne og uddannelsesinstitutionerne også her en særlig opgave med at sikre, at børn og unge med handicap får stillet de relevante hjælpemidler til rådighed og herunder konkret vejledning i anvendelsen af dem.
- Således har ungdomsuddannelsesinstitutionerne en pligt til at give specialpædagogisk bistand, herunder hjælpemidler, til elever, der på grund af handicap har behov for særlig støtte.
- På mange skoler og andre uddannelsesinstitutioner samt hos pædagogisk-psykologisk rådgivning er der medarbejdere, der har kompetencer i forhold til at vejlede om anvendelsen af hjælpemidler.
- Undervisningsministeriet vil gentage undersøgelsen på et senere tidspunkt for at følge, hvordan børn og unge med handicap fra årgang 1990 klarer sig i ungdomsuddannelserne og videre frem. Det vil sige en opfølgning på samme årgang.
- Ved offentliggørelsen af undersøgelsen blev det tilkendegivet, at Undervisningsministeriet vil inddrage brugerne og aktørerne i en drøftelse af undersøgelsens resultater.
- Jeg havde et møde den 7. april 2010 med repræsentanter for de relevante handicaporganisationer om undersøgelsen, og hvor jeg fik lejlighed til at komme i dialog med dem. Jeg fik i den forbindelse mange relevante og nyttige synspunkter inden for deres respektive områder, som vi vil arbejde videre med.
- Repræsentanterne pegede på områder, der kan gøres bedre. Det drejer sig for eksempel om hjælpemidler, hvor der skal følges op med en vejledning i brugen af dem.
- Uddannelsesudvalget vil blive holdt orienteret.

